CZU: 347.131.22:342.924 **https://doi.org/10.59295/rpijn2025.06**

TERMENUL DE PRESCRIPȚIE – CAUZĂ CARE ÎNLĂTURĂ RĂSPUNDEREA CONTRAVENȚIONALĂ, NOȚIUNE ȘI CONDIȚII DE APLICARE

ERHAN Ianuș,
Universitatea de Stat din Moldova,
doctor în drept, conferențiar universitar, cercetător științific superior,
Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova
ORCID ID: 0000-0003-4110-8133

PÂCALEU Valeriu,
Universitatea de Stat din Moldova,
student, anul III,
Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova

SUMMARY

In recent years, there has been a permanent increase in contraventions found and examined by the competent authorities.

The growing number of detected contraventions put pressure on the given authorities who have limited resources in order to achieve the assigned powers in limited terms, in addition, the non-cooperative behavior of citizens makes the terms of examination of contravention cases to be long, and most of the time the procrastination of this is generated by the attitude of the participants in the process.

Committing the contravention and finding it triggers the contravention process which most often ends with the application of the contravention sanction and aims to restore the damaged legal order, make the perpetrator responsible, prevent the commission of new illegalities, discipline citizens in the spirit of law enforcement, with certain consequences on them.

The prescription of holding the person accountable and applying the contraventional sanction is a cause that extinguishes the contraventional legal conflict report, because it was not resolved within a reasonable period of time, provided for in the contraventional law.

Thus, the prescription in contravention law has a determining role in order to achieve the mechanism of sanctioning people for illegalities committed in certain fixed terms and predetermined conditions.

Keywords: contravention, contraventional process, limitation period, contraventional sanction

Introducere. Fiecare societate există și evoluează pe baza unor reguli de conduită strict stabilite, apărate de normele morale, de obiceiuri, de tradiții și de norme juridice. În ansamblu ele formează un sistem ce reglementează raporturile

sociale. În cadrul acestui sistem ce guvernează societatea, un rol important îl au normele juridice, nemijlocit cele contravenționale, care impun membrilor societății un anumit comportament în raporturile pe care aceștia le stabilesc cu semenii sau cu organismele sociale și a căror încălcare atrage după sine o anumită formă de răspundere juridică [1, p. 96-97], în cazul nostru, răspunderea contravențională.

În sensul dat, scopul legii contravenționale constă în apărarea drepturilor și libertăților legitime ale persoanei, apărarea proprietății, ordinii publice, a altor valori ocrotite de lege, în soluționarea cauzelor contravenționale, precum și în prevenirea săvârșirii de noi contravenții [2].

În ultimii ani se atestă o creștere permanentă a contravențiilor constatate și examinate de către autoritățile competente. În acest sens, preocuparea statului este de a stabili reglementări dedicate domeniului contravențional în vederea sancționării contravențiilor, optimiza și eficientiza procesul contravențional, cât și de a preîntâmpina comiterea acestor fapte.

Acest deziderat este explicabil, reieșind și din ideea că tot mai multe ilegalități se comit, iar capabilitățile autorităților publice cu drept de constatare și examinare, devin tot mai dezvoltate și concentrate de a combate și preveni eficient fenomenul contravențional.

De exemplu, cele mai comise contravenții sunt cele din domeniul circulației rutiere (capitolul XIII din Codul contravențional), respectiv, în anul 2023 au fost constatate și documentate 566.553 de contravenții din categoria respectivă, în anul 2022 – 479.400, iar în anul 2021 – 397.000.

Tendința dată se explică nu doar prin faptul că tot mai mulți conducători auto încalcă Regulamentul circulației rutiere [3], majorarea parcului de vehicule care circulă în țară, dar și extinderea sistemului informațional „Controlul traficului” [2], dotarea agenților de patrulare cu echipament performant de detectare a vizei, cât și implementarea anumitor soluții tehnologice de ultimă generație.

Un alt exemplu îl constituie contravențiile comise de către minori, iar analiza statisticilor relevă o creștere și diversificare a contravențiilor săvârșite de către aceștia în cuprinsul anului 2023, fiind întocmite 787 procese-verbale cu privire la contravenție, comparativ cu anul 2022, când au fost întocmite 600 procese-verbale.

Faptul dat are mai multe explicații, și anume, tendința de creștere a numărului de contravenții comise de minori este una constantă în ultimii ani, spre deosebire de infracțiuni care sunt în descreștere, lucru care se explică prin decriminalizarea

anumitor încălcări și trecerea acestora din Codul penal în Codul contravențional, cât și concentrarea mai mare a atenției și resurselor, mai degrabă, către fenomenul infracțional, decât cel contravențional.

Constatările date sunt valabile pentru majoritatea categoriilor de contravenții, creșterea numărului acestora fiind o constantă permanentă în ultimii ani.

Ideile de bază ale cercetării. Numărul în creștere al contravențiilor constatate pun presiune pe autoritățile responsabile care au resurse limitate în vederea realizării în termeni restrânși ai competențelor atribuite, plus, comportamentul necooperant al cetățenilor fac ca termenii de examinare ai cauzelor contravenționale să fie de durată, iar de cele mai multe ori tergiversarea acestui este generat de atitudinea participanților la proces.

Conform datelor statistice, pe parcursul ultimilor ani, au fost clasate mai multe cauze contravenționale pe motivul expirării termenului de prescripției, anul 2021 – 170, 2022 – 119, 2023 – 33.

Până în anul 2015 termenul general de prescripție al răspunderii contravenționale era de 3 luni, ceea ce făcea dificilă încadrarea procesului contravențional într-un termen atât de restrâns. Ulterior, s-a decis ca acest termen să fie extins până la un an.

Recent, la data de 06 iunie curent, a fost adoptată Legea nr. 136 pentru modificarea unor acte normative, în special, a Codului penal și a Codului contravențional. Noile prevederi fiind publicate în Monitorul Oficial au intrat în vigoare la 07.09.2024 [5].

Una dintre cele mai importante schimbări este legată de instituția „prescripției", prevăzută de art. 26 Cod contravențional ca fiind o cauză care înlătură răspunderea contravențională, ca și rezultat al trecerii unei perioade de timp stabilite de legislație.

Conform doctrinei contravenția, se prezintă ca fiind o faptă antisocial ilicită, manifestându-se printr-o acțiune sau inacțiune, care comparativ cu infracțiunea posedă un grad de pericol mai redus, săvârșită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de legea, la ordinea și securitatea publică, totuși, legea prevede unele împrejurări a căror apariție face ca principiul inevitabilității răspunderii contravenționale să fie încălcat, stabilind careva cauze care înlătură sancțiunea contravențională [1, p. 139], una dintre acestea fiind prescripția răspunderii contravenționale.

În atare condiții prescripția atragerii persoanei la răspundere și aplicării sancțiunii contravenționale este o cauză ce stinge raportul juridic contravențional de conflict, deoarece acesta nu a fost rezolvat într-o perioadă de timp rezonabilă, prevăzută în legea contravențională.

Știm că „pentru a fi eficientă, răspunderea contravențională trebuie să intervină într-un moment cât mai apropiat de cel al comiterii faptei contravenționale” [6, p. 49].

În sensul dat, importanța prescripției este incontestabilă reieșind din faptul că asigură aplicarea anumitor principii de bază ale răspunderii juridice, inclusiv a răspunderii contravenționale, cum ar fi cel al legalității, vinovăției, cât și operativității, or, acesta din urmă determină că sancțiunea urmează a fi aplicată după posibilitate fără tergiversări pentru ca rezultatul să fie cât mai eficient. În caz contrar răspunderea își pierde efectul scontat.

Prescripția contravențională în esența ei reprezintă o cauză care înlătură incidența legii contravenționale, făcând să înceteze raportul contravențional de conflict dacă acesta nu a fost în întregime soluționat într-un anumit interval de timp, fiind sub aspectul tragerii la răspundere și sancționării contravenientului, fie sub aspectul executării în întregime a sancțiunii aplicate.

Astfel, prescripția constituie o expresie a rolului pe care îl are factorul timpului în realizarea incidenței legii contravenționale, în vederea restabilirii ordinii publice și de drept încălcate prin săvârșirea unei contravenții. Chiar dacă pentru contravenția săvârșită a fost intentat un proces contravențional, indiferent de stadiul la care acesta se regăsește, cât timp procesul se află în curs, poate interveni instituția prescripției contravenționale.

Rațiunea reglementării acestei instituții de drept contravențional este strâns legată de însăși rațiunea represiunii contravenționale care este aceea de a asigura prevenția generală și specială a săvârșirii de noi contravenții. Executarea sancțiunii contravenției după trecerea unui interval îndelungat de timp, chiar dacă ar da satisfacție ideii abstracte de justiție, s-ar dovedi ineficientă în raport cu scopul legii contravenționale [7, p. 156].

Realizarea tardivă a tragerii la răspundere contravențională, după cum consideră autorul Hotca M. A. „înseamnă o nouă aducere în cadrul spiritului social a faptei ce deja fusese uitată de societate. Prescripția aplicării sancțiunii contravenționale este antidotul la acele cazuri când organele competente n-au reușit într-un timp optim să restabilească ordinea de drept încălcată. Răspunderea

contravențională trebuie realizată promt din punct de vedere substanțial și operativ din prisma procesual contravențională. Contravenienții trebuie descoperiți repede, judecați operativ și sancționați promt. Tardivitatea aplicării sancțiunii este la fel de nocivă pentru societate ca și nerealizarea tragerii la răspunderea contravențională" [8, p. 40].

Dar, în pofida acestei susțineri, constatăm că fapta contravențională, fiind prevăzută de legea contravențională, devine o încălcare la momentul săvârșirii ei indiferent de momentul reacționării autorităților competente. Respectiv, nu puteam susține ipoteza, potrivit căreia fapta, în momentul săvârșirii constituie o contravenție, iar după scurgerea termenului de prescripție nu mai reprezintă o contravenție. Fapta va rămâne să fie considerată contravenție chiar și odată cu expirarea termenului de prescripție stabilit de către legiuitor.

Important este de a nu confunda înlăturarea răspunderii contravenționale cu înlăturarea caracterului contravențional al faptei. Înlăturarea răspunderii contravenționale duce doar la înlăturarea aplicării sau executării sancțiunii. Totodată, înlăturarea răspunderii contravenționale este determinată de considerații de politică contravențională și este dictată de anumite împrejurări și situații, când fie utilitatea socială a răspunderii contravenționale dispare sau se diminuează, fie în realizarea scopului represiunii apare mai profitabilă și mai eficientă utilizarea altor mijloace. Asemenea împrejurări poartă denumirea de cauze care înlătură răspunderea contravențională [1, p. 139].

După cum consideră cercetătorul Glavan B. „instituția prescripției de înlăturare a răspundere contravențională se aseamănă foarte mult cu cea a amnistiei. În asemenea situații fapta, comisă de către o persoană, continuă să rămână contravenție, însă în virtutea voinței legiuitorului se stinge obligația acestuia de a suporta sancțiunea prevăzută de legea contravențională, adică răspunderea contravențională. Totodată, ambelor instituții le este caracteristic caracterul imperativ al încetării răspunderii contravenționale precum și faptul că această încetare nu este condiționată de stabilirea pericolului social al persoanei ce a comis contravenția și nici de posibilitatea reeducării acesteia fără a fi supusă răspunderii contravenționale" [7, p. 156].

Referindu-se la perioadele de 12 sau 18 luni, care se aplicau până la modificările menţionate supra, autorii Pantea O. şi Antoci A. corect au punctat că aceasta nu mai actuale, având în vedere practica judecătorească privind aplicarea sancțiunilor pentru

faptele contravenționale. De multe ori, contravenienții apelează la „trucuri juridice" (de exemplu, amânarea ședințelor fără vreun motiv), la lacunele legii contravenționale și făptuitorii rămân nepedepsiți după expirarea unui an de zile" [6, p. 50].

Astfel, conform modificărilor recente la Codul contravențional, care prevede că termenul general de prescripție al răspunderii contravenționale este de 18 luni, se denotă faptul că persoana nici într-un caz nu poate fi trasă la răspundere dacă termenul general a expirat și dacă în această perioadă nu a săvârșit alte contravenții. Atunci când contravenția a fost săvârșită de o persoană minoră, termenul de prescripție se reduce în jumătate [2].

Analizând prevederile modificate determinăm că art. 30 din Codul contravențional care vizează termenul general de prescripție al răspunderii contravenționale care era de un an (12 luni) a fost extins până la „18 luni". În cazul termenului de prescripție special, care era de 18 luni a fost extins până la 24 de luni, și anume, pentru violența în familie (art. 78^1) sau construcții neautorizate și intervenții neautorizate la construcțiile existente (art. 179).

Introducerea acestora le putem explica prin necesitatea de a acorda autorităților competente de a constata și examina contravenții, timp suficient pentru realizarea acțiunilor procesuale, acumularea probelor în vederea stabilirii vinovăției sau nevinovăției făptuitorului, examinarea cauzei contravenționale și primirea deciziei pe caz.

A fost modificat și alin. (5) al art. 30 care prevede limitele temporale ale prescripției, iar în redacția anterioară era stabilit când se începe și când acestea se finalizează, respectiv, termenul de prescripție curgea de la data săvârșirii contravenției și până la data rămânerii definitive a hotărârii cu privire la cauza contravențională.

În varianta modificată au fost excluse prevederile „și până la data rămânerii definitive a hotărârii cu privire la cauza contravențională", or, acesta este mai degrabă un act juridic împlinit, decât momentul când încetează curgerea termenului dat. Astfel, expunerea acestor prevederi astăzi este următoarea „Termenul de prescripție curge de la data săvârșirii contravenției."

La fel, „în cazul săvârșirii unei noi contravenții de către aceeași persoană, termenul de prescripție se calculează pentru fiecare contravenție separat", iar „în cazul contravenției continue și al contravenției prelungite, termenul de prescripție curge de la data săvârșirii ultimei acțiuni sau a inacțiunii" [2].

Mult mai clare au devenit prevederile legate de suspendarea termenului de prescripție care stabilesc că acesta „se suspendă dacă persoana care a săvârșit contravenția se sustrage de la procesul contravențional. În acest caz, curgerea termenului de prescripție se reia din momentul reținerii persoanei sau din momentul autodenunțării.”

Putem concluziona că în cazul eschivării persoanei de a se prezenta la agentul constatator sau în fața instanței de judecată, termenul de prescripție poate fi suspendat, iar la momentul stabilirii locului aflării făptuitorului și reținerii acestuia termenul se reia. Totodată, rămâne neclar și nereglementat care va fi actul procesual prin care se va suspenda și relua curgerea termenului de prescripție, urmând la nivelul autorităților competente stabilirea acestuia.

Ce ține de procedura reținerii (măsură procesuală de constrângere) în cazul procedurii contravenționale poate fi aplicată doar în cazul unor temeiuri strict determinate, cum ar fi: comiterea contravențiilor flagrante, pentru care legea prevede sancțiunea arestului contravențional; imposibilității identificării persoanei în a cărei privință este pornit procesul contravențional, dacă au fost epuizate toate măsurile de identificare; executării hotărârii instanței de judecată privind expulzarea persoanei; nefiind, prin urmare, prevăzută aplicarea acestea și în cazul eschivării/sustragerii făptuitorului de la agentul constatator sau instanța de judecată.

Curgerea termenului de prescripție se suspendă și în cazul contestării deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale sau a hotărârii judecătorești, fiind acum mult mai clar ce se întâmplă atunci când se contestă decizia agentului constatator sau al instanței de judecată prin recurs, iar părțile nu vor mai putea face uz de tergiversarea intenționată a termenului de examinare al cauzei contravenționale și, respectiv, expirarea termenului de prescripție prin contestarea neargumentată a deciziei agentului constatator sau a hotărârii judecătorești.

La fel, din motive obiective existau cazuri când agenții constatatori sau instanța de judecată nu se încadrau în termenii procesuali stabiliți, cum ar fi: neprezentarea părților legal citate, neasigurarea aducerii silite dispuse, lipsa persoanelor în țară, numirea și executarea expertizelor judiciare complexe și de durată, administrarea ineficientă și completă a probelor, etc.

Astfel, nu de puține ori se întâmpla ca la etapa constatării și examinării de către agentul constatator, iar ulterior fiind contestată în instanța de judecată era tergiversată examinarea cauzei contravenționale până expira termenul de prescripție.

De cele mai multe ori, prin hotărâre judecătorească făptuitorul era declarat vinovat de săvârșirea contravenției, dar nefiind posibilă aplicarea în privința acestuia a sancțiunii contravenționale.

Respectiv, judecătorii nu vor mai fi sub presiunea de a se încadra în anumiți termeni ficși, iar atunci când circumstanțele impun examinarea unor cazuri complicate să se țină de termenul rezonabil de examinare al acestora.

Cu toate că prevederile legate de suspendare erau și anterior, acestea nu se aplicau, în contextul în care alin. (8) al art. 30 determina că „persoana nu poate fi trasă la răspundere contravențională dacă de la data săvârșirii contravenției a trecut un an și în această perioadă nu a fost săvârșită o nouă contravenție", acestea fiind abrogate, fapt pe care îl considerăm corect, pentru aplicabilitatea fără anumite condiționări a prevederilor menționate supra.

În acest sens, activitatea atât a agentului constatator, cât și a instanței de judecată va avea o finalitate, indiferent de existența anumitor condiții și circumstanțe ce nu țin de competența acestora, dar care poate influența procesul contravențional în sensul încetării acestuia.

Totodată, termenul de prescripție de atragere a persoanei la răspundere contravențională nu trebuie confundat cu termenul de prescripție de punere în executare a sancțiunii contravenționale deja aplicate care este de ***un an***, calculat din ***data la care decizia sau hotărârea prin care aceasta a fost aplicată a rămas definitivă***.

Deși actul administrativ prin care se constată fapta contravențională și se aplică o sancțiune contravențională este un document executoriu, acesta nu poate fi considerat definitiv din momentul în care este întocmit, având în vedere faptul că trăsătura „definitivatului" este caracteristică doar pentru hotărârile cu caracter jurisdicțional. Prin urmare, doar lipsa contestării în termen, însoțită de lipsa motivelor fundamentate pentru repunerea în termen, îi poate atribui deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale trăsătura definitivatului [6, p. 51].

Susținem opinia exprimată în doctrina română, potrivit căreia orice contravenție poate fi constatată oricând de către agentul constatator, cu respectarea tuturor cerințelor legale pentru constatarea și documentarea acesteia, în cadrul termenului de prescripție [9, p. 39].

Comiterea contravenţiei şi constatarea acestea declanșează procesul contravenţional care de cele mai multe ori se finalizează cu aplicarea sancţiunii

contravenţionale şi are drept scop restabilirea ordinii de drept lezate, responsabilizarea făptuitorului, prevenirea comiterii de noi ilegalităţi, disciplinarea cetăţenilor în spiritul respectării legii, cu anumite consecinţe asupra acestora.

Totodată, Codul contravențional în art. 441 (Temeiurile de încetare a procesului contravențional), la alin. (1), lit. f) prevede expres că „procesul contravențional nu poate fi pornit, iar dacă a fost pornit, nu poate fi efectuat și va fi încetat în cazurile în care nu este identificat făptuitorul și/sau termenul prescripției tragerii la răspundere contravențională a expirat [2].

Plasarea termenului de prescripție împreună cu circumstanțele ce ține de identificarea sau neidenficarea făptuitorului credem că nu este cea mai corectă, or, prevederile date considerăm că urmează a fi separate în contextul în care, de cele mai multe ori sunt situații diferite ca și efect și consecințe.

Dacă analizăm sub aspect comparativ, ca și esență, prescripția atragerii la răspundere contravențională se aseamănă cu prescripția de atragere la răspundere penală. Astfel, art. 53 (Liberarea de răspundere penală) prevede că „persoana care a săvârșit o faptă ce conține semnele componenței de infracțiune poate fi liberată de răspundere penală de către procuror în cadrul urmăriri penale și de către instanța de judecată la judecarea cauzei” și, în cazul, prescripției de tragere la răspundere penală.

La rândul său, art. 60 (Prescripția tragerii la răspundere penală) determină care sunt limitele temporale ale acestei instituții juridice, și anume: „Persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat următoarele termene:

a) 3 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare;

b) 5 ani de la săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave;

c) 15 ani de la săvârșirea unei infracțiuni grave;

d) 20 de ani de la săvârșirea unei infracțiuni deosebit de grave;

e) 25 de ani de la săvârșirea unei infracțiuni excepțional de grave [10].

Ca și pentru contravenție în cazul infracțiunii continue, termenul de prescripție curge de la data încetării activității infracționale sau de la data survenirii unui eveniment care împiedică această activitate. În cazul infracțiunii prelungite, termenul de prescripție curge de la data săvârșirii ultimei acțiuni sau inacțiuni.

La fel, pentru ambele instituții este caracteristic același principiu – în cazul săvârșirii de către persoană a unei noi infracțiuni, prescripția se calculează pentru fiecare infracțiune separat. Prescripția se întrerupe în cazul în care, până la expirarea

termenelor prevăzute de legislație, cauza penală parvine în instanța de judecată pentru examinare în fond. Din momentul înregistrării cauzei penale în instanța de judecată începe să curgă un nou termen de prescripție.

Curgerea prescripției penale se suspendă dacă persoana care a săvârșit infracțiunea se sustrage de la urmărirea penală cât și în cazul în care se solicită eliberarea acordului privind pornirea urmăririi penale sau ridicarea imunității acordate prin lege. În aceste cazuri, curgerea prescripției se reia din momentul reținerii persoanei, din momentul autodenunțării, din momentul eliberării acordului privind pornirea urmăririi penale sau din momentul ridicării imunității.

Sub aspectele date, prescripția în dreptul contravențional a devenit mult mai asemănătoare cu cea din dreptul penal.

Termenul prescripției se suspendă pe perioada suspendării urmăririi penale, iar un nou termen de prescripție începe să curgă în cazul admiterii, conform art. 465^6 din Codul de procedură penală, a cererii de reluare a examinării cauzei penale judecate în lipsa persoanei condamnate [11].

Prescripția nu se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni contra păcii și securității omenirii, infracțiuni de război, infracțiuni de tortură, tratament inuman sau degradant sau alte infracțiuni prevăzute de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, indiferent de data la care au fost săvârșite.

După cum determinăm termenul de prescripție în dreptul penal este stabilit în dependență de gravitatea faptei și categoria la care aceasta se atribuie (infracțiuni ușoare, infracțiuni mai puțin grave; infracțiuni grave, infracțiuni deosebit de grave, infracțiuni excepțional de grave), pe când pentru contravenții nu avem o astfel de clasificare, iar termenul de prescripție este unul general, cu anumite excepții, indiferent de gravitatea faptei contravenționale.

Examinând legislația contravențională a României determinăm că prevede „Aplicarea sancțiunii amenzii contravenționale se prescrie în termen de 6 luni de la data săvârșirii faptei. În cazul contravențiilor continue, termenul prevăzut curge de la data încetării săvârșirii faptei. Prescripția operează totuși dacă sancțiunea nu a fost aplicată în termen de un an de la data săvârșirii, respectiv constatării faptei, dacă prin lege nu se dispune altfel” [12].

După cum determinăm în țara vecină legislația la acest capitol este mai restrictivă, aplicându-se în etape, într-un caz fiind vizată sancțiunea sub formă de

amendă (6 luni), iar în altul atunci când se aplică alte sancțiuni contravenționale (un an).

În ***concluzie*** suntem de părerea că instituția „prescripției" în dreptul contravențional are un rol determinant în vederea realizării mecanismului de sancționare a persoanelor pentru ilegalitățile comise în anumiți termeni ficși și condiții prestabilite.

Totodată, eficiența și rezultatul scontat poate fi atins atunci când autoritățile competente, prin intermediul persoanelor împuternicite (agentul constatator, procurorul, judecătorul) realizează atribuțiile de constatare și examinare a contravențiillor eficient și în termeni restrânși.

După ultimele modificări instituția dată a suferit schimbări esențiale, iar prevederile au devenit mai restrictive, dar și mult mai clare și aplicabile.

BIBLIOGRAFIE:

1. GUȚULEAC, V. Tratat de drept contravențional. Chișinău: Tipografia Centrală, 2009
2. Codul contravențional, Legea nr. 218 din 24.10.2008. În: Monitorul Oficial nr. 78-84 din 17.03.2017
3. Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009 cu privire la aprobarea Regulamentului circulației rutiere. În: Monitorul Oficial nr. 92-93 din 15.05.2009, art.409
4. Hotărârea Guvernului nr. 965 din 17.11.2014 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Sistemului automatizat de supraveghere a circulației rutiere „Controlul traficului". În: Monitorul Oficial nr. 352-357 din 28.11.2014, art. 1043
5. Legea nr. 136 pentru modificarea unor acte normative, în special, a Codului penal și a Codului contravențional. În: Monitorul Oficial nr. 245-246 din 07.06.24, art.353
6. PANTEA, O., ANTOCI, A. Drept contravențional: suport de curs. Chișinău: CEP USM, 2023
7. GLAVAN, B. Liberarea de răspundere penală: studiu monografic. Chișinău: Academia „Ștefan cel Mare", 2021
8. HOTCA, M., A. Drept contravențional. Suport de curs. București: Universitatea **„**Nicolae Titulescu**"**, 2011-2012
9. ȚICLEA, A. Reglementarea contravențiilor, ed. a V-a. București: Lumina Lex, 2007

10. Codul penal, Legea nr. 985 din 18.04.2002. În: Monitorul Oficial nr. 72-74 din 14.04.2009, art. 195

11. Codul de procedură penală, Legea nr. 122 din 14.03.2003. În: Monitorul Oficial nr. 248-251 din 05.11.2013, art. 699

12. Ordonanța Guvernului României nr. 2 din 12.07.2001 privind regimul juridic al contravențiilor. În: Monitorul Oficial nr. 410 din 25.07.2001